

*Sixè dia
que era...*

LECTURES
PRIMÀRIA

4

Francesc Gisbert

Heu anat alguna vegada a una boda? Si és així, coneixereu el costum de llançar grapats d'arròs als novençans que s'acaben de casar per a desitjar-los sort. Però, sabeu el que significa i d'on ve la tradició? El costum i l'arròs vénen del mateix lloc on va nàixer l'arròs, de l'Índia, un país molt gran i antic que hi ha al sud d'Àsia.

Una llegenda ens parla de Salei, una jove molt bella i molt simpàtica, tant que es va enamorar d'ella Xiva, el déu més poderós de l'Índia.

La jove, un bon dia, es va casar amb un xic del seu poble, però abans va demanar a Xiva que li concedira un desig, ja que tenien molta amistat:

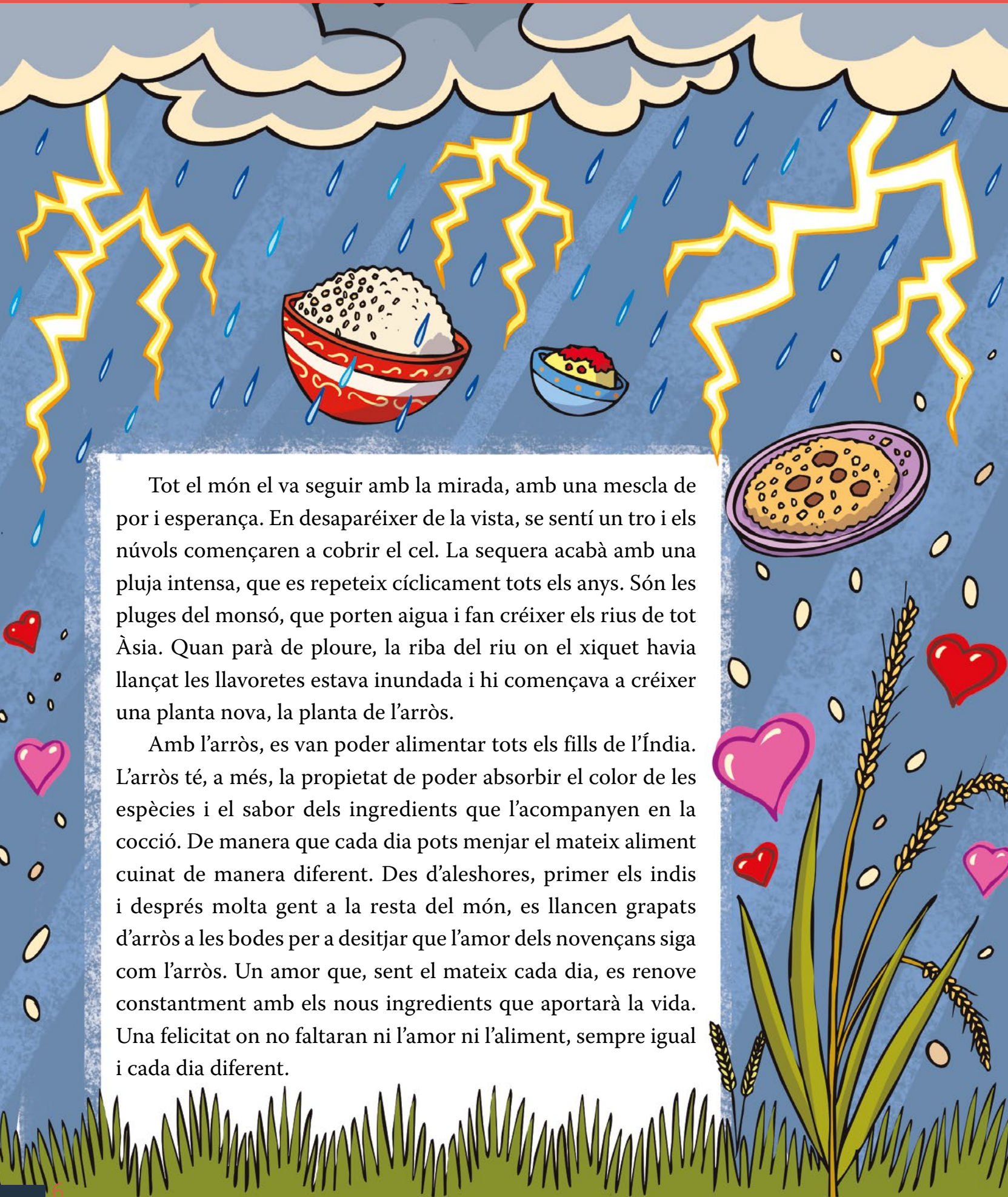
–No vull riqueses ni grans comoditats en la vida que comence. Només un aliment de què no em canse mai, ni jo ni els meus fills. Perquè siga tots els dies igual i tots els dies diferent. Un aliment que pose fi a la fam que a vegades passem al món.

El déu Xiva la va escoltar i va somriure des del seu palau de mil torres, allà on acaba el cel i comencen els somnis. I va decidir que li concediria el desig. Els dies i els anys van anar passant. Però Xiva estava molt ocupat i no tenia temps de buscar aquell aliment que li havia demanat Salei. Abans de gitar-se, sempre pensava: «Demà el busque, demà el busque». I demà no arribava mai.

El matrimoni de Salei era feliç i van tenir tres fills. Però un mal dia, vingué una època de sequera, les collites van deixar de créixer i moltes persones van patir la fam. Salei va caure malalta i tot el seu poble de l'Índia les va passar ben magres. Salei va decidir tornar a demanar el desig a Xiva, i quan el déu la va escoltar, va sentir molta vergonya. Havia estat tan ocupat parant l'orella al que demanaven els reis i els nobles que lluitaven en les guerres i governaven el món que s'havia oblidat completament del desig de la seua amiga.

Conten que Salei estava molt feble, a punt de morir de fam. Un xiquet va arribar al poble i va travessar els carrers plens de misèria, sense dir res a ningú. Era un xiquet molt estrany. Vestia de blanc i portava un saquet penjat al muscle. Tocava una espècie de flauta de canya i feia sonar una melodia que hipnotitzava. Tots els veïns del poble que encara tenien forces per a moure's el van seguir fins als afores. El xiquet es va aproximar a la vora del riu Ganges, una zona molt humida on només hi havia matolls i mosquits. Obrí el saquet i escampà milers de grans. En acabant, aquell xiquet misteriós s'elevà per l'aire fins al cel.

Tot el món el va seguir amb la mirada, amb una mescla de por i esperança. En desaparèixer de la vista, se sentí un tro i els núvols començaren a cobrir el cel. La sequera acabà amb una pluja intensa, que es repeteix cíclicament tots els anys. Són les pluges del monsó, que porten aigua i fan créixer els rius de tot Àsia. Quan parà de ploure, la riba del riu on el xiquet havia llançat les llavorettes estava inundada i hi començava a créixer una planta nova, la planta de l'arròs.

Amb l'arròs, es van poder alimentar tots els fills de l'Índia. L'arròs té, a més, la propietat de poder absorbir el color de les espècies i el sabor dels ingredients que l'acompanyen en la cocció. De manera que cada dia pots menjar el mateix aliment cuinat de manera diferent. Des d'aleshores, primer els indis i després molta gent a la resta del món, es llancen grapat d'arròs a les bodes per a desitjar que l'amor dels novençans siga com l'arròs. Un amor que, sent el mateix cada dia, es renove constantment amb els nous ingredients que aportarà la vida. Una felicitat on no faltaran ni l'amor ni l'aliment, sempre igual i cada dia diferent.

Llig i entenc

1 Què va demanar Salei a Xiva?

- Que es casara amb ella.
- Que la proveïra d'un aliment especial.
- Que li donara diners.

2 Per què Xiva va tardar a concedir-li el desig?

- Perquè no va escoltar el que Salei li va dir.
- Perquè el que li demanà era difícil d'aconseguir.
- Perquè estava complint altres desitjos.

3 Indica si les afirmacions següents sobre els habitants del poble de Salei són vertaderes (V) o falses (F).

	V	F
Visqueren una època de sequera.		
Van patir una riuada.		
Lluitaven en guerres.		
Es van quedar sense menjar.		

4 Qui era, en realitat, el xiquet misteriós i què va aportar als habitants?

5 Uneix aquestes oracions correctament.

- El déu Xiva ●
- Les pluges del monsó ●
- En molts llocs del món ●
- es llancen grapat d'arròs a les bodes.
- va posar fi a la fam i la sequera.
- tenen lloc tots els anys.

6 Quines qualitats té l'arròs segons la lectura que acabes de llegir? Fes-ne una llista.

.....

.....

.....

.....

.....

Sempre hi ha una primera vegada per a tot i per a totes les coses. Fa uns pocs anys no existien els mòbils. I en fa cent no existien els rellotges de polsera i la gent vivia d'allò més bé. Antigament, de rellotges, n'hi havia als campanars de les esglésies o a l'interior d'algunes cases, eren enormes rellotges de peu i pèndol. Les tècniques per a fabricar-ne van escampar-se per tot Europa i Amèrica. A València no tardà a haver-hi una rellotgeria i es posà de moda que les persones més riques de cada poble es compraren un rellotge de butxaca.

Quan la notícia va ser coneguda per Vicent de la Torre, l'home més ric d'Alacant, va dir-se: «Jo en tindrè un!». I, pensat i fet, es comprà el rellotge més car de la tenda: un rellotge redó de mig quilo, tot d'or, amb un mecanisme complicat, enganxat a una cadena també d'or. Vicent de la Torre feia el que havia vist a la capital. Passejava per la plaça del poble i per davant l'església i, cada dos per tres, es treia el rellotge per a comprovar l'hora. Tot el món el mirava amb enveja i curiositat, el que ell volia. Un dia, al poc de temps de tenir el rellotge, volgué visitar els treballadors que li cultivaven les terres. Muntà sobre el seu ase i, a poc a poc, féu camí.

A l'eixida d'Alacant es va trobar amb un parell d'homes que cavaven en un bancal per a plantar tomaques. Com que no podia resistir la temptació de lluir el rellotge nou, va parar davant d'ells i els va dir:

–Bona gent, que sabríeu dir-me quina hora és?

Els llauradors van alçar el llom, es torcaren la suor del front, miraren al cel i contestaren:

–Home, per la posició del sol, deuen ser les onze.

Vicent de la Torre es va traure el rellotge amb intenció de corregir-los. Com l'havien d'encertar aquells ignorants? Es quedà de pedra en comprovar que sí. Eren exactament les onze del matí. Va continuar el camí, xino-xano, dalt del burro. En això es trobà amb un grup de xiquets que acaçaven un gat a pedrades. Es va parar i els va preguntar:

–Criatures, que sabríeu dir-me quina hora és?

Els xiquets deixaren d'acaçar el gat, que aprofità per a esmunyir-se tot content. I un, el que tenia cara de més viu i espavilat, mirà a dreta i esquerra i contestà:

–Home, per la posició de l'ombra d'aquell arbre, jo diria que són les dotze... i quart. Més o menys.

Vicent de la Torre va somriure. Com havien d'encertar l'hora aquells xiquets bruts, salvatges i mal vestits? Mirà el rellotge i féu cara de mala lluna: les dotze i quart!

A poc a poc, i amb la mosca al nas, va continuar el camí cap al seu mas. Quan ja el tenia a les envistes, es trobà amb el llaurador que el treballava. Venia en un altre burro. Es van saludar i van enraonar amablement sobre l'oratge i la collita. Mentre parlaven, el burro del treballador començà a bramar com un desesperat:

–Què li passa al burro, que brama tant?
–preguntà Vicent de la Torre.

–Que els animals són més savis que les persones, senyor Vicent. El burro brama perquè ja passa de la una i és l'hora en què tots els dies el duc a l'estable per a donar-li menjar.

Vicent de la Torre es va traure el rellotge de la butxaca com un llamp. Comprovà l'hora: la una i cinc minuts. Baixà del burro fet una fúria, agafà una bona pedra del camí i la mamprengué a pedrades contra el rellotge, fins que el va fer miquetes.

El llaurador i el seu burro el miraven bocabadats, sense gosar parlar. Quan es calmà, el llaurador li preguntà per què s'havia encés:

–Per què? M'he gastat un dineral en un rellotge per a ser el primer del poble a saber l'hora exacta. I resulta que els homes més ignorants, els xiquets del carrer i els burros la saben millor que jo, i sense rellotge.

Llig i entenc

1 Ordena aquestes accions segons quan ocorren en la història.

- Vicent de la Torre pregunta l'hora a uns llauradors.
- El burro del llaurador té fam.
- Els xiquets diuen que són les dotze i quart.
- Vicent de la Torre trenca el rellotge a pedrades.
- Vicent de la Torre volia comprar-se un rellotge.

2 Per què volia comprar un rellotge el protagonista de la història?

- Perquè tenia pensat regalar-lo.
- Perquè volia ser el primer home a Alacant a tenir-ne un.
- Perquè necessitava saber a quina hora li tocava la medicina.

3 Qui demostra ser més espavilat, el protagonista o la gent del poble? Argumenta la resposta.

4 Explica les tres maneres de saber l'hora sense rellotge que s'esmenten en la lectura.

5 Torna a llegir el text i esbrina el significat d'aquestes expressions.

- Fer cara de mala lluna.
- Amb la mosca al nas.
- Estar content.
- Estar molestat.
- Estar de mal humor.
- Pegar voltes a alguna cosa.

6 Identifica el rellotge de pèndol.

a)

b)

c)

